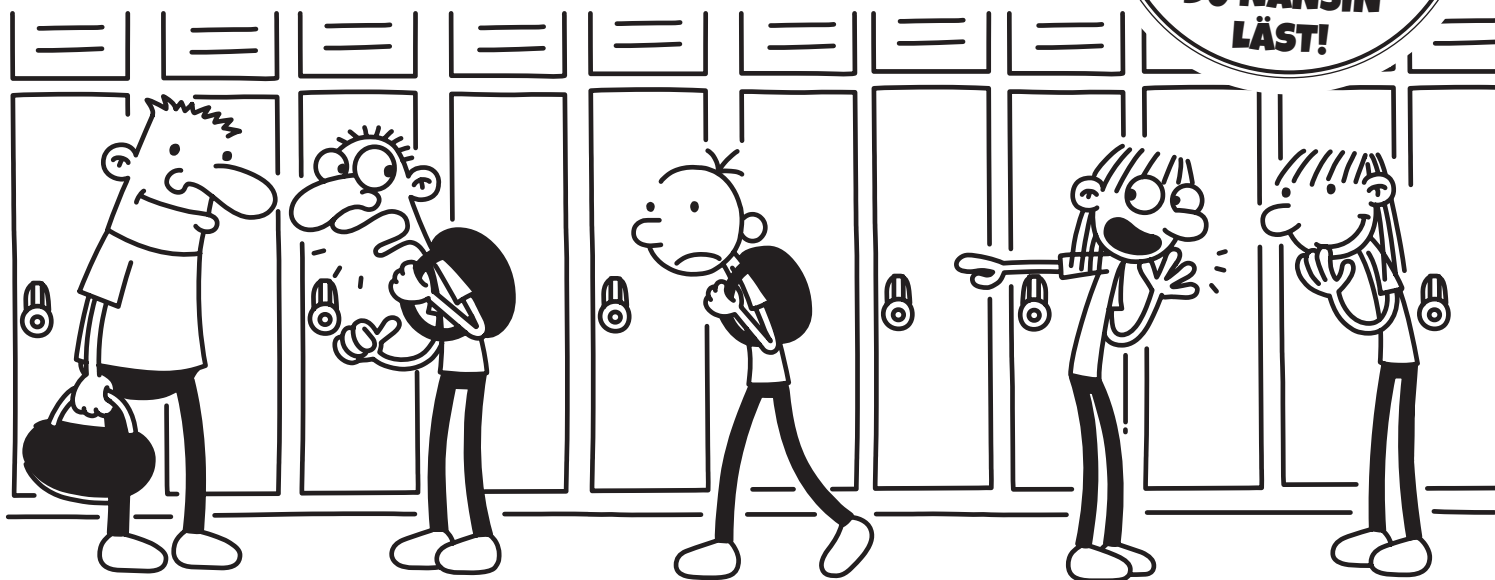

Dagbok för alla mina fans

LÄRARHANDLEDNING TILL HELA BOKSERIEN

Uppmuntra elevernas eget uttryck, inspirera till skrivande, stimulera kritiskt tänkande, utforska bokseriekonceptet och mycket mer.

**DE
ROLIGASTE
BÖCKERNA
DU NÅNSIN
LÄST!**

Innehåller:

- Uppgiftsförslag
- Undervisningstips
- Diskussionsfrågor och skrivinstruktioner
- Kopieringsunderlag till eleverna
- Alternativa uppgifter för andra elevgrupper
- Utdrag ur läroplanen

Översättning: Maggie Andersson

VARFÖR JUST DAGBOK FÖR ALLA MINA FANS?

Böckerna Dagbok för alla mina fans-serien innehåller massor av humor och allmän knasighet som barn gillar, men de tar också upp teman som läsarna lätt kan ta till sig: gruppträck, mobbning, vänskap, lojalitet, självkänsla och inte minst hur man hanterar familjens, skolans, kompisarnas och det egna samvetets förväntningar och krav som ofta krockar med varandra. Precis som i många klassiska tecknade serier ligger sådana lärdomar under ytan – och genom att böckerna är direkt riktade till barn kan de locka till ännu mer läsning på egen hand.

Bokseriens stora popularitet kan självklart inte per automatik göra att den förtjänar en plats i klassrum och skolbibliotek. Men eftersom många barn har läst en eller flera av titlarna, och sannolikt pratat med sina kompisar om hur mycket de tycker om dem, kan Greg Heffleys populära äventyr möjliggöra för dig som lärare att skapa en läsgemenskap.

Den underliggande premisen för hela serien – en påhittad persons redogörelser för livet i middle school, det vill säga slutet av mellanstadiet och början av högstadiet, berättade i både text och serieteckningar ur ett förstapersonsperspektiv – kan dessutom lätt användas för att främja elevers möjligheter att uttrycka sig i skrift men också få elever att reflektera och analysera utifrån multimodal text.

ATT ANVÄNDA GREGS DAGBOK I UNDERVISNINGEN

Idéerna på de följande sidorna är utformade så att de kan anpassas till många olika undervisningssituationer och miljöer, när som helst på året. Till exempel kan uppgiften på sidan 8 användas för att följa upp elevers självständiga läsning medan diskussionsfrågorna på sidan 4–5 kan fungera som underlag för läsecirkel med Jeff Kinneys böcker i fokus. Frågorna kan också vara utgångspunkt för att koppla Dagbok för alla mina fans-serien till andra texter i ett redan existerande övergripande skoltema/projekt. Men det som bokserien kanske främst kan göra är att stimulera elevers kritiska tänkande kring hur berättandets form och innehåll ser olika ut i olika medier, som illustrationerna i serieteckningsmanér och filmerna som böckerna gett upphov till.

HUR LÄRARHANDLEDNINGEN SKA ANVÄNDAS

Den här handledningen har flexibilitet som ledstjärna. Men alla uppgifter och diskussionsunderlag kan med fördel introduceras genom att eleverna muntligt sammanfattar de böcker i serien som de har läst. Då stärker de sin egen läsförståelse och fyller i luckor hos andra. Läslogsuppgiften på sidan 6 kan ingå som en central del i instruktionen eller som ytterligare en valbar uppgift i likhet med de på sidorna som följer. På samma sätt kan uppgiften på sidan 8 antingen mäta "minnes"-aspekten av läsförståelse eller helt enkelt fungera som en koll för att avgöra hur bekanta eleverna är med böckerna. Oavsett hur materialet används finns det sist i lärarhandledningen ett utdrag ur läroplanen Lgr22 med de punkter som på ett eller annat sätt kan kopplas till arbetet med *Dagbok för alla mina fans*-serien. Punkterna är hämtade från såväl kursplanen i svenska som kursplanen i svenska som andraspråk.

NÅGOT OM ÅRSKURSER

Det har visat sig att de flesta som läser och uppskattar böckerna i serien *Dagbok för alla mina fans* går i årskurs 2 till och med årskurs 6. Med tanke på detta riktar sig den här lärarhandledningen i grova drag till mitten av det spannet, även om materialet kan anpassas uppåt eller neråt för att passa lärarens behov. Materialet som gäller skrivande kan användas på flera olika kunskapsnivåer, och detsamma gäller diskussionsfrågorna.

ATT GÖRA KOPPLINGAR TEXT-TILL-TEXT

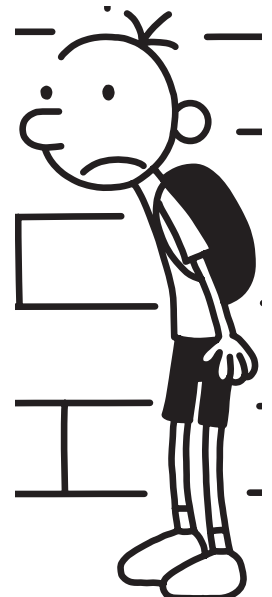
Låt eleverna muntligt eller skriftligt koppla böckerna i serien *Dagbok för alla mina fans* till böcker med liknande karaktärer, miljöer eller teman. Hur skulle det gå för karaktärer som de är bekanta med från barnlitteratur eller mellanstadielitteratur om dessa befann sig i Greg Heffleys värld? Skulle de bli kompisar? Fiender? Hur skulle en sådan karaktär förändra berättelsen i någon av Jeff Kinneys böcker?

CENTRALA FRÅGOR OCH SKRIVINSTRUKTIONER: ATT UTFORSKA BOKSERIEKONCEPTET MED HJÄLP AV DAGBOK FÖR ALLA MINA FANS

Unga människor förhåller sig på ett lite annat sätt än vuxna till bokserier. De läser ofta om böckerna flera gånger och tar kontakt med andra fans för att prata om dem. Den brittiske författaren Victor Watson skriver i sin bok *Reading Series Fiction* att en stor del av lockelsen med bokserier är att barn upplever sig stiga in i "ett rum fullt med kompisar", ett rum som blir allt mer bekant för varje ny bok. Med detta i bakhuvudet kan man som lärare tillsammans med eleverna vilja utforska vad det är som gör att karaktärerna i *Dagbok för alla mina fans*-böckerna känns som deras "kompisar". Sådana frågor kan te sig enkla men kan leda till oväntat personliga reflektioner, vilket ju trots allt är ett viktigt mål med litteratur.

Följande frågor kan hjälpa dig och dina elever att utforska detta. Frågorna kan vara utgångspunkt för diskussioner i helklass eller i smågrupper eller fungera som uppgiftsinstruktioner till skrivande i klassrummet eller hemma.

- Greg ser ofta sig själv som en mes. Men hur mesig är han egentligen? Stämmer det han räknar upp som mesigt med sådant som resten av världen skulle uppfatta som mesigt?
- Hur får Gregs feghet och ängslighet honom att göra saker som ofta är mycket modigare och äventyrligare än vad andra skulle våga göra? Ge exempel.
- Varför tror du att Greg fortsätter att skriva "dagbok" under så lång tid? Hur hjälper det honom?
- Jämför mottagare och syfte genom att tänka på olika medier: om andra på något sätt skulle få läsa Gregs loggar, kanske i skoltidningen eller på en blogg, hur annorlunda skulle de då se ut?
- Vad skulle det bli för reaktion om Greg delade med sig av sina tankar och hemligheter på sociala medier? Hur annorlunda skulle det vara om han gjorde det anonymt?
- Hur "verklighetstrogen" är Gregs värld rent tematiskt? Alltså, vilka frågor tas upp (och i vilka böcker) som även sker dagligen i den verkliga världen?
- Vad säger Gregs och andra karaktärers kamp för att bli populära eller undvika pinsamma situationer om priset man betalar för dålig självkänsla eller behovet av att bli omtyckt? På vilket sätt är "sociala roller" en viktig del av serien när det gäller både barn och vuxna?

- Vilka är de roligaste scenerna eller händelserna i böckerna? Vad är det som gör dem så roliga? Välj ut tre eller fyra favoritscener. Vad har de gemensamt?
- Hur kan humor kamouflera lite allvarigare frågor som förtroende, lojalitet och rädsla? På vilket sätt kan humor göra det lättare för läsare att tänka på sådant och hur det påverkar dem i deras eget liv?

- Gör loggboks-/dagboksstrukturen i böckerna att de blir mer lockande och lättare att läsa? Varför eller varför inte? Utspejar sig det verkliga livet lika smidigt som hur det gestaltas i böckerna? Om inte, hur döljer Kinney de "orealistiska" aspekterna av strukturen, tempot eller händelseförloppet i sig?
- Hur tror du att Greg skulle tänka som vuxen om han såg tillbaka på sitt skrivande?
- Vilka karaktärer skulle bli mest förvånade/smickrade/arga om de läste loggböckerna? Varför? På vilka sätt har Greg dolt sina sanna känslor för dem? Hur kan de sociala rollerna påverka vilka vi delar våra känslor och tankar med?
- På vilket sätt skiljer sig eller liknar den här bokserien andra böcker du har läst om unga människor i ungefär samma ålder?
- På vilket sätt stödjer bilderna berättandet och hur gör de upplevelsen mer lustfylld för läsarna? Vad skulle hända om det var många fler, eller färre, teckningar i böckerna? Skulle du relatera till karaktärerna och händelserna på ett annat sätt då? Varför eller varför inte?

Först ska ni ha en sak klar för er:

Det här är en LOGGBOK, inte en dagbok.

GLÄDJEN MED ATT SKRIVA LOGGBOK

Uppmuntra eleverna att använda Dagbok för alla mina fans-böckerna som mönstertext. Att skriva om personliga händelser och inte fiktiva berättelser kan locka till skrivande, och ett sådant skrivande kan också kopplas till läroplanen. Själva böckerna är givetvis fiktion så man måste som lärare betona de icke-fiktiva dragen i dem, såsom förlopp, sammanhang och tydlighet. Uppmuntra eleverna att skriva ner intressanta händelser ur sin vardag på samma sätt som Greg gör. Uppmärksamma gärna eleverna på hur det i början av loggarna i Jeff Kinneys böcker blir tydligt vad "författaren" (alltså Greg) känner när han redogör för alla dråpliga problem som måste lösas.

YTTERLIGARE NÅGRA SAKER ATT TÄNKA PÅ MED DEN HÄR UPPGIFTEN:

- Eleverna måste inte skriva något om varje dag i en loggbok (i motsats till en dagbok där det ingår i konceptet). Se till att det finns flexibilitet och bestämt sedan ett minimum av exempelvis fyra loggar per vecka.
- Försäkra dig om att uppgiftens tidslängd passar ihop med det övriga schemat – eleverna kan skriva loggar under en enda vecka eller under en tidsperiod som bestäms utifrån andra parametrar (till exempel ett lov, tema eller högtid). Om eleverna vill fortsätta skriva efter att projektet avslutats kan loggböckerna ingå i deras samlade skrivproduktion.
- Uppmana eleverna att alltid respektera andras privatliv om de är tveksamma kring något de har skrivit. Exempelvis kan de i ett "författarens tillägg" tala om att namnen har bytts ut.
- Uppmuntra eleverna att lägga in teckningar på samma sätt som Greg gör eller lägga in foton som de har tagit själva.
- Hela loggboken kan även utformas som en blogg eller digital berättelse (förutsatt att alla är med på det). På så sätt kan diverse digitala objekt tas med, såsom teckningar, fotografier, videoklipp eller ljudfiler.
- Bestäm tillsammans med eleverna vilka riktlinjer de har att hålla sig till vad gäller struktur (huvudtanke och detaljer), perspektiv, vilka mottagarna är, vilket syfte uppgiften har och så vidare.

INTEGRITET OCH ANONYMITET

Tänk alltid på – och poängtera om det behövs – att uppgiftens syfte inte är att avslöja elevers privatliv, och att detta dessutom inte är tillåtet. Eleverna ska därför skriva om sådant som de känner sig bekväma med att andra läser. Förklara att loggar inte ska ta upp allt som händer dem i livet utan att de kan fokusera på särskilda händelser som kan berättas i några stycken per avsnitt. Men var ändå, trots dessa försiktighetsåtgärder, noga med inte låta andra få ta del av loggarna utan elevernas tillåtelse, vare sig det är under kompisläsningar, högläsningar eller efter publicering (i pappersform eller digitalt) när arbetet väl är klart.

UPPGIFTSFÖRSLAG

FÖRFATTAREN

Ge eleverna i uppgift att ta reda på mer om författaren Jeff Kinney och skriva en kort biografi om honom, gärna i digital form så att bilder och foton från olika delar av hans liv kan ingå. Tipsa eleverna om att försöka upptäcka och beskriva hur han har använt sig av inte bara barndomsminnen utan också sådant som hänt i nutid (till exempel fick han inspiration till *Mannys manöver* när det varit en extremt kall vinter). En annan viktig fråga kan handla om på vilket sätt Kinneys bakgrund, utbildning och karriär innan han blev författare på heltid liknar eller skiljer sig från hur andra författares liv sett ut. Det kan gälla både författare till grafiska romaner och författare till roliga böcker som eleverna är bekanta med.

VILKEN BOK ÄR BÄST?

Få igång eleverna genom att fråga vilken bok som är deras favoritbok i serien och varför den är det. Se till att de vet hur man motiverar sina åsikter med referenser till specifika företeelser baserat på faktorer som handling, tema och karaktärer.

KRITISKT TÄNKANDE OCH ATT SKRIVA ÖVERTYGANDE

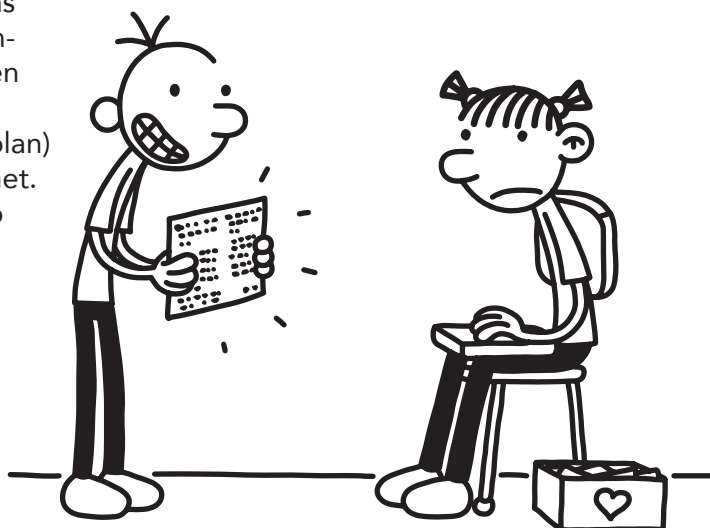
Utvidga eventuellt uppgiften ovan genom att ha en bok-battle, en bokkamp som fokuserar på hela bokserien. Uppmuntra eleverna att muntligt eller skriftligt komma på övertygande argument för varför just deras favoritbok och låt sedan de olika titlarna göra upp bok mot bok i ett bok-battle där eleverna till slut har röstat fram en vinnare.

BOKTRAILRAR

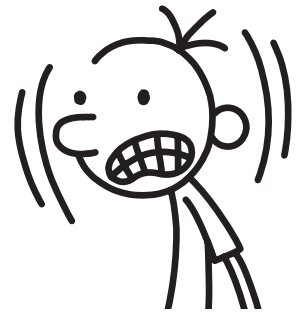
I filmvärlden har man ofta trailrar som ska göra folk nyfikna på filmen. Samma sak kan göras med böcker. Dela in eleverna i smågrupper och ge dem i uppgift att sätta ihop en trailer för någon av böckerna. De kan exempelvis ta enkla digitala bilder eller videor där klasskamrater har klätt ut sig till karaktärer ur *Dagbok för alla mina fans*-böckerna och sedan lägga på en berättarröst, göra digitala övergångar och använda sina egna skrivkunskaper till att göra multimediatrailrar. Om det inte finns tillgång till vare sig kameror eller det datorprogram som krävs kan eleverna helt enkelt skriva manus till sina trailrar, vilka kan kompletteras med handskrivna storyboards. Om du som lärare vill visa trailrar från bokserien som exempel för klassen finns sådana på www.wimpykid.com/videos.

FANFICTION

Förklara för eleverna att *Dagbok för alla mina fans* på ett sätt är ett koncept – det innehåller vissa trygga och förutsägbara element och har till och med anpassats till film. Peka sedan ut de kreativa möjligheter som fans har att använda böckernas återkommande element i ett icke-kommersiellt sammanhang och ge dem i uppgift att skriva eller bara föreslå en fortsättning, en spinoff där en annan av karaktärerna är huvudperson, en prequel (till exempel om Greg i förskolan) eller en version som utspelar sig i en alternativ verklighet. Sådana projekt bygger på att eleverna har stor kunskap om serien.

VAD KOMMER DU IHÅG?

Namn _____

Datum/Klass _____

SKRIV NER DE BÖCKER DU HAR LÄST:

FYLL I LUCKORNA

1. Gregs lärare, mrs Craig, blir upprörd när hon tror att någon har stulit hennes _____.
2. "Stealthinator" är ett smeknamn som _____ har fått på felaktiga grunder.
3. Greg och några andra killar använder mascara för att _____.
4. En karaktär som betar sig lite annorlunda och som ibland är Gregs kompis men som Greg inte riktigt respekterar är _____.
5. Det intressanta med namnet på Gregs skola är att _____.

RINGA IN DET BÄSTA SVARET

6. Den sak som Greg gillar att använda men som får det att verka som om han fuskar är hans

- a) mobiltelefon.
- b) magiska spåkula.
- c) hemlig agent-ring.
- d) ihåliga "turpena".

7. Snörplarna är

- a) Mannys favoritprogram på tv.
- b) ett band som är konkurrent till Böjs i blajan.
- c) det smeknamn Greg ger sina gamla gosedjursapor.
- d) det Rowley kallar något som är pinsamt.

8. Vad har Rowley och Greg tänkt att de ska ordna i Rowleys källare som de kan tjäna pengar på?

- a) en korvkiosk.
- b) ett spökhuis.
- c) en spelhall för tv-spel.
- d) en dansklubb.

9. Gregs mamma startar en läsecirkel efter att Greg

- a) nästan får underkänt i engelska.
- b) börjar älska serietidningar.
- c) ser en skräckfilm.
- d) säger att det är urtrist att läsa.

10. Varför börjar saker och ting rasa samman hemma hos familjen Heffley?

- a) För att Rowley är där under en del av sommarlovet.
- b) För att Rodricks bus får värmesystemet och avloppssystemet att gå sönder.
- c) För att Gregs mamma bestämmer sig för att börja på college igen.
- d) För att det är för många barn på Mannys födelsedagskalas.

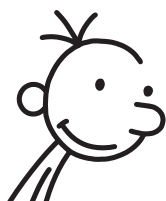
GÖR EGNA SAMLARKORT

Namn _____

Datum/Klass _____

GILLAR DU SAMLAR KORT?

Här har du chansen att göra egna. Skriv ner sådant som du tycker är typiskt för de olika karaktärerna.

Jag är:

Vad jag gillar att göra:

Boken där jag får glänsa mest:

Ett citat som visar vem jag är:

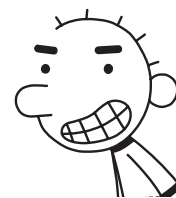

Jag är:

Vad jag gillar att göra:

Boken där jag får glänsa mest:

Ett citat som visar vem jag är:

Jag är:

Vad jag gillar att göra:

Boken där jag får glänsa mest:

Ett citat som visar vem jag är:

Jag är:

Vad jag gillar att göra:

Boken där jag får glänsa mest:

Ett citat som visar vem jag är:

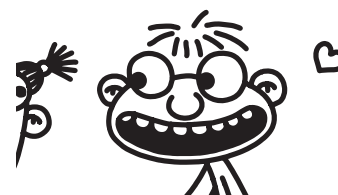

Jag är:

Vad jag gillar att göra:

Boken där jag får glänsa mest:

Ett citat som visar vem jag är:

Jag är:

Vad jag gillar att göra:

Boken där jag får glänsa mest:

Ett citat som visar vem jag är:

FACIT

VAD KOMMER DU IHÅG (S. 8)

Notera att uppgiftsunderlagen på sidan 8 och 9 börjar med att eleverna får skriva ner vilka böcker de har läst, och det är utifrån detta man sedan kan bedöma vad de minns. Slutresultatet måste därför baseras på de frågor som är relevanta. Av den anledningen finns böckernas titlar med i svaren nedan.

1. **ordbok** – *Ett hopplöst fall* (3)
2. **Greg** – *Rodrick regerar* (2)
3. **låtsas att de har magrutor** – *Mannys manöver* (6)
4. **Fregley**
5. **man inte får reda på det**
6. **b** – *Värre än vanligt* (8)
7. **a** – *Femte hjulet* (7)
8. **b** – *Gregs bravader* (1)
9. **c** – *Usla utsikter* (4)
10. **c** – *Den bistra sanningen* (5)

HUR MAN BEDÖMER SVAREN PÅ "GÖR EGNA SAMLARKORT"-UPPGIFTEN (S. 9)

I den här uppgiften är många svar möjliga på varje punkt. Kontrollera att svaren stämmer med det som framgår i böckerna om de olika karaktärerna. Använd sedan de färdiga korten som utgångspunkt för djupare analyser och samtal i uppgifter där eleverna ska försvara sina åsikter.

ALTERNATIVA UPPGIFTER FÖR ANDRA ELEVGRUPPER

ELEVERNA KAN

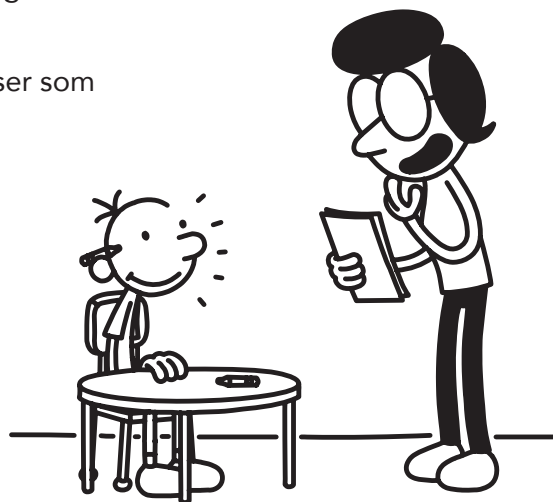
- göra uppgifterna som finns i *Dagbok för alla mina fans: Gör det själv-bok*, antingen som en ingång till uppgifterna i denna lärarhandledning eller som ett alternativ till de mer utmanande uppgifterna i lärarhandledningen.
- påminnas om att använda bilderna i böckerna som en form av visuellt stöd när något är svårt att förstå.
- lära sig mer om känslouttryck i dialogen de läser eller skriver genom att notera hur Kinney använder exempelvis fetstil och teckenstorlek för att signalera hur något ska sägas.

ELEVER I SVENSKA SOM ANDRASPRÅK KAN

- ha nytta av att repetera olika idiom, särskilt eftersom några av boktitlarna innehåller sådana. En uppgift kan vara att be dem förklara vad den bokstavliga betydelsen skulle vara av till exempel "femte hjulet" och "på hal is".
- öva sina muntliga färdigheter genom att först berätta om eller förklara de grafiska elementen i böckerna på sitt modersmål för att sedan översätta detta till svenska och presentera det för elever med svenska som modersmål. Eftersom det inte finns någon "rätt" översättning av bilderna har eleverna större frihet att uttrycka sig.
- bilda par med elever för att prata om alla kulturella företeelser som förekommer i böckerna.

ELEVER SOM HAR KOMMIT LITE LÄNGRE I SIN LÄS- OCH SKRIVUTVECKLING KAN

- utifrån ett berättarperspektiv och ett strukturellt perspektiv utforska, analysera och presentera för klassen hur böckerna har överförs till filmer. Vilka nya karaktärer har lagts till? Vilka delar av handlingen har tagits bort? Och hur har flera böcker kombinerats till ett enda manus?
- använda sin förmåga att skriva övertygande genom att skapa nya sälj- och reklamtexter för böckerna. I baksidestexten till boken *Rodrick regerar* förekommer till exempel meningen "Men hemligheter läcker gärna ut, särskilt om en dagbok är inblandad". Kan detta förbättras? Hur då?

FLEK UNDERLAG

I *Dagbok för alla mina fans: Gör det själv-bok* finns en stor mängd av uppgifter varav de flesta bygger på skrivande. De kan användas som stöd eller som komplement till de uppgifter som presenteras i denna lärarhandledning.

Mer material på engelska som spänner över hela serien finns också gratis på <https://wimpykid.com/downloadsables/>

KOPPLING TILL LÄROPLANEN LGR22

Både denna lärarhandledning och själva läsningen av böckerna i serien *Dagbok för alla mina fans* kan kopplas till Lgr22 och kursplanerna i svenska samt svenska som andraspråk.

KOPPLING TILL ÄMNETS SYFTE

Här följer de punkter under rubriken Ämnets syfte som kan kopplas till arbetet med *Dagbok för alla mina fans*-serien. Punkterna omfattar båda ämnena.

Undervisningen i ämnena svenska och svenska som andraspråk ska ge eleverna förutsättningar att utveckla

- förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer,
- förmåga att anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang,
- förmåga att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften,
- förmåga att söka information från olika källor och värdera dessa

KOPPLING CENTRALT INNEHÅLL

Här följer de punkter under rubriken Centralt innehåll som i vid bemärkelse kan kopplas till arbetet med *Dagbok för alla mina fans*-serien, först för ämnet svenska och därefter för ämnet svenska som andraspråk. Punkterna är hämtade från avsnittet "I årskurs 4 – 6".

SVENSKA

LÄSA OCH SKRIVA

- Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt.
- Sammanfattning av texter.
- Resonemang om texter med koppling till sammanhang inom och utanför texten samt till den egna läsoplevelsen.
- Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg.
- Bearbetning av egna och gemensamma texter till innehåll och form. Att ge och ta emot respons på texter.
- Handstil och att skriva med digitala verktyg.
- Språkliga strukturer och normer. Meningsbyggnad, med huvudsatser, bisatser och skiljetecken samt textbindning med hjälp av sambandsord. Stavning, ords böjningsformer och ordklasser.
- Ordböcker och digitala verktyg för stavning och ordförståelse.

TALA, LYSSNA OCH SAMTALA

- Olika former av samtal. Att lyssna aktivt, ställa frågor, uttrycka tankar och känslor samt resonera och argumentera i olika samtalssituationer
- muntligt berättande för olika mottagare.

TEXTER

- Skönlitteratur för barn och unga, från övriga världen. Texter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.
- Berättande texters budskap, språkliga drag och uppbyggnad. Tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.
- Texter som kombinerar ord, bild och ljud samt texter i digitala miljöer. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.

SPRÅKBRUK

- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel grafiska modeller och stödord.
- Ord och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.
- Formellt och informellt språk. Skillnader i språkanvändning beroende på mottagare, syfte och sammanhang. Ansvarsfullt agerande vid kommunikation i digitala och andra medier.

INFORMATIONSSÖKNING OCH KÄLLKRITIK

- Informationssökning i några olika medier och källor, till exempel i uppslagsböcker, genom intervjuer och i söktjänster på internet.
- Hur man jämför källor och prövar deras tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

SVENSKA SOM ANDRASPRÅK

LÄSA OCH SKRIVA

- Gemensam och enskild läsning. Läsrelaterade aktiviteter och strategier för att förstå, avkoda och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt.
- Sammanfattning av texter.
- Resonemang om texter med koppling till sammanhang inom och utanför texten samt till den egna läsoplevelsen.
- Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg.
- Bearbetning av egna och gemensamma texter till innehåll och form. Att ge och ta emot respons på texter.
- Handstil och att skriva med digitala verktyg.
- Språkliga strukturer och normer. Ords böjningsformer, meningsbyggnad, med huvudsatser, bisatser samt svenska språkets ordföljd i jämförelse med andra språk eleven kan. Textbindning med hjälp av sambandsord. Stavning, skiljetecken och ordklasser.
- Svenska och flerspråkiga ordböcker och digitala verktyg för att utöka ordförrådet samt för ordförståelse och stavning.

TALA, LYSSNA OCH SAMTALA

- Strategier för att förstå och göra sig förstådd när det egna svenska språket inte räcker till, exempelvis att be om förtydliganden, omformulera och använda olika språk som resurs.
- Utmärkande drag i talspråket som kan försvåra förståelsen: reduktioner, assimileringar och talhastighet.
- Olika former av strukturerade samtal, till exempel dialoger och intervjuer.
- Att lyssna aktivt, ställa frågor, uttrycka tankar och känslor samt resonera och argumentera i olika samtalssituationer. Användning av sambandsord för att jämföra, motivera och exemplifiera.
- Muntligt berättande för olika mottagare
- Uttal, satsmelodi och sambandet mellan betoning och betydelse. Svenska språkets uttal i jämförelse med andra språk eleven kan.

TEXTER

- Skönlitteratur för barn och unga, från övriga världen. Texter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.
- Berättande texters budskap, språkliga drag och uppbyggnad. Tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger. Texternas ord och uttryck.
- Texter som kombinerar ord, bild och ljud samt texter i digitala miljöer. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.

SPRÅKBRUK

- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel grafiska modeller och stödord.
- Ord och begrepp för att på ett varierat sätt uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.
- Ord och begrepp i både vardags- och skolspråk. Flertydiga ord, ords inbördes relationer, ords klassificering i över- och underordning samt ords betydelseomfång i jämförelse med andra språk eleven kan.
- Ordspråk och talesätt i jämförelse med andra språk eleven kan. Fasta fraser och liknelser.
- Formellt och informellt språk. Skillnader i språkanvändning beroende på mottagare, syfte och sammanhang. Ansvarsfullt agerande vid kommunikation i digitala och andra medier.

INFORMATIONSSÖKNING OCH KÄLLKRITIK

- Informationssökning i några olika medier och källor, till exempel i uppslagsböcker, genom intervjuer och i söktjänster på internet.
- Hur man jämför källor och prövar deras tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

